

Pluralissem sco forza da las Alps

Infurmaziuns e recumandaziuns da la dieta da migraziun ed integraziun da la Eurac Research a Bulsau

■ (mc) «**Pluralissem è la forza da las Alps.**» Quai sa resulta d'ina dieta da diesch organisaziuns associadas a la Eurac Research ch'èn sa scuntradas dacurt a Bulsau. A la confederenza finala han ins preschentà ils resultats cun ina boxa d'infurmaziuns e recumandaziuns politicas. «L'istorgia da l'umanità è in'istorgia da l'integraziun.» Cun quests pleds ha il parsura dad Eurac Research avert la reuniun finala da la dieta d'innovaziun «PlurAlps» per las regiuns alpinas en l'Europa. Durant plirs dis han exponents da la politica e da la societad civila discutà davart ils privels e las schanzas e cunzunt la dumonda co persunas estras e fulasters pon vegnir integrads meglier en las cuminanze localas dals vitgs muntagnards. Plinavant han ils partenaris preschentà ils resultats intermediars dal project d'Interreg che dura trais onns.

Integraziun en las regiuns muntagnardas

Diesch regiuns da pilot da las Alps han demonstrà co che l'integraziun po succeder cun l'agid da las vischnancas, da las interpresas e da la societad civila. En il Bregenzerwald (A) han curs da lingua ed infurmaziuns levgià als fulasters l'access al martgà da lavur. En Valle Stura (I) han fugitivs emprendì da manischar in manaschi puril ed ad Jesenice (SI) han «moderaturas da cultura» sustegnì ils immigrants tar dumondas enturn la lingua, la sanadad e las formalitads giuridicas. Las experientschas fatgas en las regiuns da pilot han ils partenaris rimnà e publictà sin la plattafurma «Innovation-Toolbox».

Ina finamira primordiala è da megliorar la qualitat da viver tant per la populaziun indigena sco per ils immigrants. L'Alleanza da las Alps ha sviluppà per quest intent in instrument dad online sut il titel «Sozialplanung in Kommunen». Sin fundament d'in catalog da dumondas pon spartas d'acziun sco cooperaziun, lavur u mobilitad da las vischnancas vegnir validadas e meglieradas.

Pluralissem è politic

Co po l'attractivitat da las regiuns periferas en las valladas alpinas vegnir meglierada? Tge serva a rinforzar la coesiun

sociala en las cuminanze pitschnas? Co pon innovaziuns vegnir promovidas? En in process participativ han ils partenaris dal project «PlurAlps» elavurà communablamain cun las autoritads responsablas, cun gruppas d'interess e cun experts dal sector da migraziun in «cudesch alv». Quest manual cuntogna recumandaziuns per la politica e la societad sin ils sectors da comunicaziun ed integraziun, sur l'integraziun en il martgà da lavur fin a la concepziun e realisaziun da mesiras politicas. Il «cudesch alv» sco er ulteriurs resultats dal project «PlurAlps» pon vegnir consultads sin la pagi-

na d'internet www.alpine-space.eu/pluralps.

Co po pluralissem daventar ina fermezza da las Alps

La gruppa che s'occupa dal svilup regiunal dal Montafun (Vorarlberg) è s'occupada cun la dumonda co che la varietad culturala ed il pluralissem pon daventar ina fermezza da la societad che viva en las regiuns da muntogna. Co vulain nus ir enturn in cun l'auter?

Sco quai che *Kaspar Schuler* da Cipra Internaziunal ha ditg en ses votum introductiv è «l'identitad alpina» sa sviluppa-

da tras la migraziun. Schizunt la stailalva alpina è immigrada ina giada. Co che la migraziun en l'Austria vegn resentida actualmain ha l'artist *Omar Khir Abanam* dilucidà. El è fugì 2012 da la guerra civila en Siria a Graz en l'Austria. «La patria è per mai ils umans», accentuescha el la muntada da las relaziuns personalas.

Istorgias sumegliantas conferma era l'experta d'integraziun *Eva Grabherr* da l'organisaziun «okay.zusammenleben» dal Montafun. En la discussiun da podi ha ella punctuà: «Ils indigen emblidan enormmain spert ch'era els derivan insacuras d'insanua auter, era sco collectiv.» Era la vicepresidenta dal parlament regional *Martina Rüscher* apprezzescha la cooperaziun cun las expertas. «La cunvegna d'integraziun en il Montafun ha gidà da prender sin questa via ina vasta gruppa da la populaziun.» Per *Gustav Fatz*, il president da Doren e substitut dal president regional, è il stgomi la clav per la chapientscha vicendaivla. «Nus umans essan creatiras da muntanera.» L'Europa ed il mund hajan adina puspè chattà in l'auter tras s'inscuntrar.

Levgiar l'integraziun

Las regiuns da pilot dal Bregenzerwald e dal Montafun sco era las ulteriuras set regiuns alpinas da la Frantscha fin la Slovenia demussian co che l'integraziun possa succeder cun l'agid da las vischnancas, da las regiuns, d'instituziuns publicas e da persunas privatas. Ils projects collian l'integraziun cun il svilup regiunal, sco quai che *Robert Moosbrugger* di. La finamira saja da levgiar als novs dimorants l'access al martgà da lavur ed a las cuminanze localas.

Preschentaziun dals singuls projects da pilot dad Eurac Research en il plenum.